

Δήλωση της ΕΕΔΑ για την ανάγκη διατήρησης της ανεξαρτησίας μεταξύ των βασικών πυλώνων του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης*

17 Ιουλίου 2019

Η ΕΕΔΑ εκφράζει την ανησυχία της για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, θέσεων, οργάνων και προσωπικού από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (μετονομασθέν πλέον σε Υπουργείο Δικαιοσύνης¹) στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 5.1, του ΠΔ 81/2019, η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των υπαγομένων σε αυτή οργανικών μονάδων, το Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης, η Ιατροδικαστική Υπηρεσία, τα Καταστήματα Κράτησης, Σωφρονιστικά και Θεραπευτικά Καταστήματα, τα Ειδικά Θεραπευτικά Καταστήματα και η Κεντρική Αποθήκη Υλικού Φυλακών (ΚΑΥΦ), το Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου και οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής.

Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι οι βασικοί πυλώνες του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, μεταξύ των οποίων η Αστυνομία και οι Φυλακές, είναι και οφείλουν να παραμείνουν ανεξάρτητοι μεταξύ τους, στο βαθμό που καθένας τους αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο και διαφορετικό βαθμό ευθύνης και διακριτικής ευχέρειας το έγκλημα και προστατεύει την κοινωνία από τη διαφθορά, την αστυνομική βία και την κατάχρηση εξουσίας.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηθικής της Αστυνομίας, ο οποίος υιοθετήθηκε με τη Σύσταση (2001)10 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, η διάκριση μεταξύ του ρόλου της Αστυνομίας και της Εισαγγελίας, του δικαστικού σώματος και του

* Το παρόν κείμενο Δήλωσης εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ την 17^η Ιουλίου 2019. Τη Δήλωση εισηγήθηκαν στην Ολομέλεια η Μ. Γαβουνέλη, Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, η Ε. Βαρχαλαμά, Β' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ και η Ρ. Φράγκου, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ.

¹ Βλ. άρθρο 4, παρ. 8, του ΠΔ 81/2019 (ΦΕΚ 119/Α/8.7.2019).

σωφρονιστικού συστήματος πρέπει να είναι σαφής². Ταυτόχρονα, στην αιτιολογική έκθεση του Κώδικα, επισημαίνεται ότι, παρότι το μοντέλο αυτό ποινικής δικαιοσύνης προϋποθέτει και θεωρεί ως αυτονόητη την ανεξαρτησία κάθε συντελεστή της, είναι πολύ σημαντικό να προβλέπεται η ενσωμάτωση του αναγκαίου αριθμού «ελέγχων και ισορροπιών» (*checks and balances*), προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η ποινική δικαιοσύνη λειτουργεί κατά τρόπο αποτελεσματικό που συνάδει με το νόμο³. Σημειώνεται ότι η σύσταση αυτή του Συμβουλίου της Ευρώπης ετίθετο ήδη από τη δεκαετία του 1980 ως προϋπόθεση ένταξης για τα νέα Κράτη μέλη του Συμβουλίου. Με βάση μάλιστα τα διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία, στη συντριπτική πλειονότητα των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων, οι αρμοδιότητες της Διοίκησης των σωφρονιστικών καταστημάτων υπάγονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης⁴.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η ΕΕΔΑ συστήνει στις αρμόδιες κρατικές Αρχές να διασφαλίσουν με κάθε τρόπο την ανεξαρτησία μεταξύ των Αστυνομικών Αρχών, οι οποίες έχουν ως αποστολή τους την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και των Σωφρονιστικών Αρχών, οι οποίες είναι αρμόδιες για την έκτιση των ποινών με ασφάλεια, αξιοπιστία, διαφάνεια και με σεβασμό στον άνθρωπο, καθώς και της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας και των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής.

² "There shall be a clear distinction between the role of the police and the prosecution, the judiciary and the correctional system; the police shall not have any controlling functions over these bodies". Βλ. σχετικά The European Code of Police Ethics, Recommendation Rec(2001)10 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 19 September 2001 and Explanatory Memorandum, παρ. III.6, σελ. 7.

³ *Idem*, σελ. 34.

⁴ Europis-Promoting professional prison practice, European prison information system, διαθέσιμο σε: <https://www.euopris.org/epis/organisations/>.